



Galileo Galilei in Firenze

Galileo Galilei: *15.2.1570, Pisa, †8.1.1642, Firenze

Letos praznujemo mednarodno leto astronomije, v počastitev 400 letnice Galilejevih začetkov raziskovanja vesolja z astronomskim daljnogledom. Kot veste, je Galileo svojih zadnjih 31 let preživel v Firencah v hišnem zaporu. Tu ima kar nekaj spominskih obeležij. Moja velika želja je bila, da si ta ogledam. Prvi teden v februarju se mi je ponudila prilika, da sem z učenci umetnostne zgodovine pri Univerzi za tretje življenjsko obdobje obiskal Firence. To je bil moj prvi obisk. Prečudovito mesto ob reki Arno, še lepši pa so njegovi umetniški zakladi. Poleg čudovitih umetnin v muzejih, galerijah in cerkvah (na dan sem prepešal 10–15 km) sem si v muzeju znanosti (Museo di Storia della Scienza) ogledal tudi priložnostno razstavo znanstvenih instrumentov. Med njimi sta bila tudi originalna Galilejeva daljnogleda, njegov kompas, termometer, mikroskop in razni meteorološki instrumenti. Vse to je del medičejske in Lorenesijeve zbirke, ki je zelo bogata, saj vsebuje še čudovite kvadrante, arabski astrolab iz 10. stoletja, prve teleskope, sončne ure, medicinske instrumente, kompase... Galileo je načrte za izboljšave svojih teleskopov, eden ima celo 30× povečavo, izdelal sam, vendar ni nikoli izdal skrivnosti, kdo mu je brusil leče in na kakšen način.



Galilejev teleskop.

Galileo ima v Firencah svojo obeleženo krožno pot, ki nam pokaže mesta kjer je bival, delal, kjer stoji njegov kip, kjer je imel sorodnike, in kjer je tudi pokopan. Pot, ki vodi po mestu Firence je dolga približno 15 km – kar naporno in ni za en dan, vendar se splača.

Večino zapora je Galileo prebil v vili Il Gioiello (dragulj), skupaj s sinom Vinčencom, Toričelijem in Vivianijem. Vila leži na zahodnem delu gričev Arcetri, 6 km južno od Firenc, kjer je danes tudi astrofizikalni observatorij Firenške univerze. Galileo je pokopan v cerkvi Sv. križa (Santa Croce) grobnica stoji v stranski ladji 1. desno od glavnega oltarja. Tu ima svoja obeležja večina znanih italijanskih mož: Michelangelo, Rossini, Fermi, Dante, Leonardo... Na grobnici je napis: GALILAEUS GALILEIUS PATRIC. FLOR. GEOMETRIAE, PHILOSOPHIAE, MAXIMUS RESTITUTOR, NULLIAETATIS SVAE COMPARANDUS, HIC BENE QUIESCAT...



Galilejeva grobnica.

Galileju je letos posvečena posebna razstava, Immagini dell'Universo dall'Antichità al Telescopio, ki bo odprta od 13. marca do 30. avgusta v palači Strozzi. Oglejte si jo.

Stane Slavec

V A B I L O

Vabimo vas na mesečni sestanek, ki bo v torek 17. 03. 2009 ob 18^h v predavalnici F3 Fakultete za matematiko in fiziko, Jadranska 19, v Ljubljani. V primeru lepega vremena si bomo po sestanku pogledali, katere objekte lahko opazujemo z malim društvenim teleskopom. Glavni del sestanka bo predavanje:

Mednarodno leto astronomije 2009

dr. Aram Karalič

V počastitev štiristote obletnice Galilejevih prvih opazovanj s teleskopom je UNESCO na pobudo Mednarodne astronomske zveze razglasil letošnje leto za mednarodno leto astronomije (MLA). Namen aktivnosti v okviru MLA je izobraževanje in približevanje astronomije širši javnosti z astronomskimi dogodki na nacionalni, regijski in svetovni ravni.

V predavanju bomo predstavili dejavnosti v okviru MLA v Sloveniji, opozorili na aktivnosti, kjer lahko sodelujete tudi sami, na koncu pa si bomo pogledali še par izsekov iz DVDja "Velike oči zazrte v nebo," izdanega ob Mednarodnem letu astronomije.

Vabljeni!

Bernard Ženko

Dodatne informacije o tem in preteklih predavanjih najdete na <http://www.adj.si>.

Efemeride april 2009

(Efemeride si lahko ogledate tudi v reviji Življenje in tehnika.)

datum	Sonce		Luna		čas
	vzhod	zahod	vzhod	zahod	
01.04.	06:42	19:31	09:55	01:45	CEST
05.04.	06:34	19:36	15:00	04:30	CEST
10.04.	06:25	19:42	21:10	06:16	CEST
15.04.	06:16	19:49	01:21	09:28	CEST
20.04.	06:07	19:56	03:51	14:51	CEST
25.04.	05:58	20:02	05:36	21:00	CEST
30.04.	05:50	20:09	10:12	01:26	CEST

- ★ **Merkur** se na večernem nebu prikaže sredi aprila; najbolje je viden konec meseca, ko v ozvezdju Bika zahaja okoli desetih.
- ★ **Venera** je aprila Danica; sprva vzhaja okoli šestih zjutraj, konec meseca pa je na nebu že od pol petih. Nahaja se v ozvezdju Rib.
- ★ **Mars** je viden zjutraj. Sprva vzhaja okoli šestih, konec meseca pa vzide že pred peto. Sredi meseca se iz ozvezdja Kozoroga preseli v ozvezdje Vodnarja.
- ★ **Jupiter** je v ozvezdju Kozoroga viden v jutranjih urah. Sprva vzhaja okoli petih, konec meseca pa je na nebu že ob treh.
- ★ **Saturn** je sprva na nebu vso noč, potem

pa začne zahajati vse bolj zgodaj in konec meseca zaide kmalu po četrti. Giblje se v ozvezdju Leva.

- ★ **Uran** je viden proti koncu meseca zjutraj, ko v ozvezdju Rib vzhaja okoli pol petih.
22. aprila nastopi meteorski roj Liridov z 20 utrinki na uro.

Urška Pajer

Objavite prispevek!

Mesečnik potrebuje prispevke. Zato pozivam vse, ki želite kaj objaviti, da mi po elektronski pošti pošljete svoj prispevek. Prispevki so lahko raznovrstni: poročilo o opazovanju, slika, risba, zanimiva astronomska novica, predstavitev domačega observatorija ali teleskopa, ali pa astronomska šala.

Aram Karalič

Javorniški Mesečnik izdaja Astronomsko društvo Javornik, Ljubljana / ISSN 1581-1379 / urednik Aram Karalič / izhaja v prvi polovici meseca / prejemajo ga brezplačno vsi člani Astronomskega društva Javornik / prispevke pošljite na naslov jam@adj.si / **ROK ZA ODDAJO PRISPEVKOV JE 7. DAN V MESECU** / prispevkov praviloma ne lektoriramo / stavljeno v L^AT_EXu